

22
instralem qd nōm ibi assignatam; ad cuius impugnationē in 2° asserit qm̄issas
q̄ cand uim qm̄ accipiunt ab obto q̄duere etōm s̄ q̄missa influunt in etōm
ut se obto nōc certa et euidentis, q̄ conditōis n̄ hīc ab etā, s̄ ab obto q̄ re
sūt p̄ndit ab etā tang a corā sicut duo trahentes nauem p̄ndit ase mutuo
Dein assignati hōc dicitas in q̄missas et seram aliud ue instrōi q̄p̄m
qd n̄ solō tribuere opem effectū, et ut nam actionē edat prius aua cō
p̄nuegali accipit q̄uim inq̄lsum ab ignis opemē discinetū; ut q̄missa
tribuant opem etā et ut influant in etā n̄ prius accipiunt aliquem
influxum ab etā s̄ sūt cum illo conueniant ad eadem etōm deniq̄ addit
si quous q̄missa uent cō aquoce instrale etōis adhuc uent nobiliores
ipsa etō, nam etā cō instrōm aia ad q̄duendam etōtionem, et tū cō no-
bilior est intellectuone; q̄ licet q̄missa uent instrumentum etōis adhuc po-
rent nobiliorē ipsa etō, qm̄ semp̄ superant euidentia certitudine et ue-
ritate. 2° uicē dicit nām et q̄m dari totū cō tang p̄s essentiat
componentes illud qd cum essentiali in cludat eademque partes, et insu-
per unionem, ac uim totū nobilior cō ipsis; causa uē aquoca p̄nuega-
lis q̄p̄m dat cō effectū tang unū totū diuersum ab alio, et cum non
habeat tale cō fralite; sed imōnter necessario debet esse causa nobilior
effectū.

3° bene dicit qd q̄ re ad impugnationē concedendū
certitudinem et euidentiam cō q̄missis q̄uādmū calor cō in igne independentes a ferro, et
in ferro dependentes a igne. Negādū tū cō dicitur cō certitudinem et euidentiam in q̄missis
atq̄ in etō q̄uādmū dicitur calor ut oēs cō in igne atq̄ in ferro, cum q̄ ignis calidus
cō cō uniuoca ferri calidi et q̄missa certa et euidentis s̄ cō aquoca etā certa et
euidentis; cum q̄ calor cō eisdem igne atq̄ adēs dicitur p̄fectionis in igne, et ferro
at certitudo et euidentia cō dicitur igne atq̄ in igne p̄fectionis in q̄missis et in etō
causa enim aquiuoca non pot̄ comunicare totam suam nobilitatem effectū ut p̄t
causa aquiuoca uniuoca. 4° dicitur certitudinem et euidentiam posse nec intēdi-
ne remitti, nec habere gradus sed q̄ acciens rōe maioris uel minoris conatus
et applicationis potentia; ille uero forme diminuitur per diminutionem gra-
dum, et per se intēditur et remittitur et habere gradus. 5° similiter et
ueritatem cō coguod in indiuisibili consistat non recipere magis et minus,
sue non intēditur uel remitti per se s̄ tantum per accidens ratione conatus

magis & minus applicati et intensi ex parte potentia. Quod autem veritas recte
dicatur non nisi per magis & minus per se sed etiam per alios, ex eo quod consistat
in indivisibili; dicitur uno vel alio modo similitudinis & aequalitatis exemplo addi-
to a Cl. in explanatione capituli de Relatiōe.

S. similitudo consistit in indivisibili et ideo per se n' dicitur
magis & minus, quia ratione sui fundamenti magis et minus necesse queat, quod
de causa veritas per se n' intendit ac remittit, esto per alios ratione maioris vel
minoris conatus intendat et remittat. Quia ob quam haec maior & minor intē-
tio ex parte potentia dicitur accidentaria certitudinis, evidentia, et veritati, et igitur
veritas, certitudo, et evidentia essentia deducit a solo ob. Si et igitur quod fratri con-
fixit in imagine expressa et actuali obiecti ex parte ipsius obiecti & indivisibilis in
representando, quodlibet ex parte & imago representat totius obiecti quamquam ex
parte potentia valeat et indivisibilis in cōdo s ob maiorem vel minorem con-
tatum quo potentia simul in specie impressa & hinc ipsam imaginem et speciem ex-
pressam; quod et mensura maioris & minoris conatus maiorem aut minorem in-
tentionem, tam actu quam habitu cōdicare solent.

6^m dubium igitur ad eliciendum 2° etiam assensum
sufficit actualis & missarum recordatio id est actus qui recordatur se advertit per se ta-
libus & missis. Ponuntur Cl. 2° post c. 1. q. 2. tam per experientiam (nam illis
aliqui assensibus etiam viuis & missis multo ante iudicant) & per congruentiam,
nam id congrui nostri etiam viuis limitata est virtus, nec semper pot habere
plures assensus simul existentes igitur allegando sufficit actualis assensuum
& missarum recordatio in qua apparet medium sufficiens applicationem, et
dicitur causa simul cum effectu; ob eandem experientiam et congruentiam con-
cedunt igitur Cl. 2° post c. 1. q. 2. a fortiori sufficere actuali medi recordationem

Advenit Obtes 2° post ubi ita dicitur etiam quod si unus
cum ipsam habere igitur existimat nec debere ipsos & missarum assensus ha-
bere quando assensum etiam scientiarum sui 2° nunc 2° elidimus, et scetus
q. 1. glo. in 2. q. Greg. 3. q. glo. a. 1. ad 2^{am} rationem inchoatam, et alij
opinantur ad quemlibet etiam assensum elidendum debere pervenire, aut de suo
reperi assensuum & missarum. Haec opinio nititur variis ac firmis fundamentis et
rationibus et nunc ab eorum sententia qua exegerimus nos in eod. instante quo
assensum conclusionem habere in mente, saltem & missarum & missarum assensuum

actualis & ipsa deus regere. Dixi | saltem generalem & mixtam |
 quia neq. experimus, neq. regit ad eliciendum conclusionis assensum, ut on-
 nes ante cedentes & mixtae, siue formales siue obiectiva, actualem habeat
 eius sententiam, sed sufficit quod actuali coequantur generata in quibus coe-
 re virtutes continent; quemadmodum ipsi & assentunt, ut geometra as-
 sentiaturs ultima conclusioni, sufficere ultimi mediū recordatis nem, in q.
 cetera media virtute continent, et cognoscentes un' contraria experientia
 et congruentia videtur voluta manere. 2° demerito ab insufficienti re-
 cordatione ad supplendos & mixtarum abis, quae ipse illud quod supplet
 defectum alicuius causa, & est instrumentū conaturale illius & aequae ne
 magis nobile quam illa; sed recordatio & mixtarum nec est instrumentū
 conaturale illarū nec est aequae vel magis nobiles quam causa, cum sit
 simplex apprehensio, et consequenter ignobilior iudicis & mixtarū; q^o non
 potest supplere defectum earundē 3° deducit ex duplici & mixtarum causa-
 litate erga conclusionem & mixta enim obiectiva coequantur causalitatem
 formalem, et & mixtae formales coequantur causalitatem effectivam erga con-
 clusionem; sed & mixta obiectiva nequeunt causare formaliter conclusionē
 nisi saltem obiectiva existant; et & mixtae formales nequeunt effectivē
 ducere conclusionem nisi realiter et actualiter existant; 4° existentia
 obiectiva & mixtarum obiectivarum, et existentia formalis & mixtarū for-
 malium necessaria ē ad educendam & reduendam conclusionem 4° con-
 sequenter deducit ex duplici conclusionis dependentia a & mixtis; conclu-
 sio enī dependet in fieri et conservari a & mixtis obiectivis formaliter ex-
 trinsecis et a formalibus physice; q^o conclusio non potest fieri et conser-
 vari naturalit' quia realiter existant & mixtae formales, nec diuinitates q^o
 obiectiva existant & mixta obiectiva

Bonus & probabiliter tam actualem assensum & mixtarū
 recordationem aliquando sufficere ad e^m conclusionis assensum eliciendum
 quam actualem mediū rari applicati recordationem, aliquando sufficere
 ad e^m conclusionis assensum eliciendum. Vnde pars militans experientia
 simul et congruentia p^oposita a & un' aristotelica alteriusq^o opinionis
 auctoritas ita caponit ut velut philosophus nos quando actum con-
 clusionis scientificum eliciamus habere & mixtas demonstrationes coequantur.

sive formaliter per actus formales sive virtualiter per recordationem i^o vero ratio sumpt-
 ta ab eorum ab^o neg^o. 2^a desumpta ab insufficientia dissoluit asserendo ad recorda-
 tionem negare, tum ad supplendam oppositionem generis obiectivam q^o recordatione
 sufficienter opponitur intellectui, ut causalitatem formalem exercent in eodem, tum
 ad supplendam causalitatem effectivam. Generis formalium quantumvis q^o eam
 recordatione iudicii formalis, tanquam per iudicium virtuale effectivum determinat
 intellectus ad illationem conclusionis. Nec obstat eam recordationem esse ignobiliorē
 iudicii generis, quoniam in virtute alicuius non reperit tanta nobilitas quanta
 est in ipso cuius est virtus, ut patet in calore et semine q^o autem illa recor-
 datio, seu iudicium virtuale sit virtus iudicii formalis q^o quoniam sicut species
 imposita est semini et virtus obiecti q^o representat ita illa recordatio q^o formaliter
 consistit in quadam specie ex q^o est virtus et virtus iudicii formalis quod
 actualiter representat atq^o huic patet solus 3° casus.

Quoniam magis probabilius aliquando illam recordationem ad aliquid
 conclusionis aviam eliciendum sed non semper requiri ut in eo instanti, quibus
 conclusionis elicitur, ipse generis aviam adhuc perseverent aut donec vege-
 tantur. Haec resolutio duplici nititur anchora 1^a est experientia magis certa
 et data ab Aristotele opinionibus. 2^a est ratio eadem s^o patet in q^o patet 5-
 6° q^o s^o cognitio est discursum causati formaliter a cognitione obiecti
 iudicativa et effectivum a cognitione iudicativa formali, sed omnis cognitio iudica-
 tiva obiectiva dicit saltem obiectiva existere, q^o formaliter causat cognitionem con-
 clusionem discursum, et omnis cognitio iudicativa formalis debet simul realiter
 existere quando effectivum causat eandem cognitionem conclusionis discursum
 q^o omnis cognitio conclusionis dicitur discursum in eo instanti quo elicitur indi-
 get tam cognitione iudicativa obiectiva, saltem obiectiva existente quam cog-
 nitione iudicativa formali, saltem realiter existente. Ratio legit ex definitio-
 ne discursum minor patet ex ratione utriusq^o causa. Consequentia ex utroq^o
 propositione manifestatur. Neg^o facile dissolvit hanc rationem qui dixerit
 omnem cognitionem conclusionis discursum causari a cognitione iudicativa
 sive formali sive virtuali qualis est recordatio, nam deficiente dependet quo
 modo simpliciter a cognitione valeat supplere notitiam iudicativam formalem
 et causare notitiam discursum formalem, q^o libet eni^o modis defendendi
 id recipi^o facilius quam defenditur. Neg^o etiam obstat contraria experientia

et congruentia illius probabilis opinionis, q' in 1° ratione istius probabilioris opinio-
nis soluta manet.

Obraque opinio reconciliari potest, si deus nescire quod reor-
dationem iudiciorum somnium, sui medii applicati, et iudicati in Gmisis
ut cult^o opinio; eam tamen recordationem fore iudicativam ut manente
2^a opinio; duplex namq' recordatio dari potest una apprehensiva q' simpliciter
refert in memoriam iudicia Gmivari, seu medium iudicatum in Gmisis, et
haec recordatio non nescit, altera iudicativa q' denuo repetit iudicia Gmiv-
sationem, seu medium iudicatum in Gmisis et haec nescit.

1^m Dubium incipit q' actus scientiae et fidei, & actus
scientiae et opinionis simul dari queant in eodem intellectu circa idem
obiectum materiale. Immo omnibus controversiis affirmat^o actus sci-
entiae naturaliter dari potest simul cum actu fidei divinae in eodem
intellectu circa idem obiectum ita Alex. alius 3° q^o 979 Albert mag. in 3.
dij. 24. a. 9 Bonae in 3. distinctione 24. a. 2. g. 3. Gabr. in 3. distinctioe 24. c. i
q. 2. a. 2. et 3° Durand in plogo q. c. n. 79 et in 2° distine 31. q. 4° primi
fundamentum colligitur cum experientia natura repugnantium, quae de eade
re singulari; in eandem partem et respectu eiusdem affirmari non possunt
simul in eodem tempore loco et modo; cum experientia oppositionem defi-
nitione quae ita habet oppositio est relatio inter duo extrema, quae de ead
re singulari simul et secundum eandem partem ac respectu eiusdem esse
non possunt sed actus scientiae et fidei divinae circa idem obiectum ma-
teriale habent diversum obiectum formale, per quod specificantur q' n^o
repugnant neq' opponuntur, cum versentur circa diversa obiecta forma-
lia atq' alio sumantur respectu diversorum.

Unde secundum fundamentum concluditur, quod licet
in hoc obiecto (Deus est) deus certitudo infalibilis quae evidenter cog-
noscatur per effectus, nempe creatura de ratione metaphis eadem ta-
men certitudo est ordinis naturalis et minus perfecta quam altera
ibi reperita, ita videlicet et divina testimonio quae ideo est super natu-
rali quaedam certitudo continens infalibilem alterius ordinis quam
se naturalis in scientia reperita nihil ergo repugnat dari in eodem
intellectu unum actu evidenter Verbi gratia metaphis quae

evidenter cognoscatur idem obiectum materiale secundum certitudinem naturalium et alterum obscurum fidei divina quo obscure attingatur idem obiectum materiale secundum certitudinem supernaturalem ubi enim obiecta formalia sunt diversa, nihil videtur aliter omnino diversas dari quoniam nunquam obiectum simul fidei poterit evidens et non evidens eodem modo sumptum, sed diverso modo acceptum quod repugnat.

^{3^{um}} fundamentum conpictus a simili; aliter moraliter evidens naturaliter dari potest simul in eod intellectu cum actu fidei divina ergo similiter aliter scientificus evidens dari poterit simul in eod intellectu cum actu divina fidei. Consequentia est bona. Precedens vero est Divi Thomae secunda secunda quaestio c. 4. art. 4. et dicitur prima ex divina scriptura 2 petri c. 1. ubi cum realiter usum et calo elegam in monte Sabor. Hic est filius meus dilectus quam experimentalis cognitione se percipisse testatus est addit habemus summam effectum sermonem, cui benefactis attendentes. quibus verbis copiose docet circa illud testimonium e calo dicitur simul se habere cognitionem experimentalem qua est moraliter evidens et assensum fidei divina nitentem scilicet testimonio prophetarum. ergo circa idem obiectum dari potest cognitio moraliter evidens, simul ac obscurus fidei assensus. Secundo ratione quoniam obscura fidei cognitio non fertur in obiectum sub eadem formalitate sub qua fertur cognitio moraliter evidens cum ergo obiecta sint formaliter diversa, quamvis sint materialiter idem non repugnat duplici simul cognitione scilicet obscura et evidenti percipi ab aliquo.

Propter idem obiectum respectu eiusdem intellectus non potest esse simul evidens et non evidens cum ha conditiones videantur repugnantes tam cognoscere obiecti, quam ex parte subiecti sed obiectum apparet intellectui evidens per actum scientiae et non evidens per actum fidei; 9° uterque actus naturaliter esse nequit simul in eodem intellectu circa idem obiectum. Respondetur idem obiectum materiale sub diversa formalitate acceptum et diversum obiectum formale quod quoniam intellectui apparere poterit evidens et in evidens, cum ha conditiones non sint repugnantes respectu diversorum actuum q distincta.

obiecta formalia habent. Sed argues fides non potest scire cum morali euidencia eiusdem obiecti; ergo nec potest scire cum scientifica eiusdem obiecti euidencia. Consequens recte sequitur ex antecedente quod sic ostenditur. *2us* Dominus Boetius 2us ubi laudat fidem illius, qui obiectum creditum non uidet, aut inuincit cum experimentalis euidencia laudabilem non esse, quia uidetis inquit credidisti, Beati qui non uident et crediderunt, igitur fides laudabilis et Theologia nequit scire simul cum morali euidencia obiecti. Responderi in primis potest ex Diuo Augustino tractatu 79 in Ioan. et Diuo Gregorio homil. 26 Thomam aliud uidere scilicet hominem, et aliud credere scilicet Deum, idem laudabilem ac merito secundum actum elicitum minus tamen laudabilem eo quod non experimentalis notitia diuino testimonio, alius humanis motibus sibi sufficienter cernatur. nempe Christum resuscitatum extra fidei credidisse, quia tamen fidei euidencia experimentalis obiecti minus deperitatem, deo a Christo Domino ea fides minus laudabilis uideatur.

Primo 2° actus scientie naturaliter potest esse simul cum actu opinionis in eodem intellectu circa idem obiectum materiale ubi omnes sane auctores proxime affirmantes actum scientie posse esse simul cum actu fidei. Unde primum fundamentum similiter collegit experientia natura repugnantium, quae de eadem re secundum eandem partem et respectu eiusdem affirmari nequeunt simul in eodem tempore, loco et modo, sed idem obiectum materiale potest simul habere duplex motuum scilicet unum necessarium aliud opinatiuum, ergo eodem obiecto poterit intellectus simul assentiri scientie per motuum necessarium, et opinatiue per motuum opinatiuum, nisi habeat formidinem extrinsecam nisi illa careat, nulla enim apparet repugnantia cum diuersi eliciantur actus respectu diuersorum obiectorum formalium, per quae essentialiter recipiantur tam uero si idem homo diuina uirtute generatur ut discernit locis dupliciter nulla erit repugnantia quae sumitur utraque respectu eiusdem loci.

2um fundamentum constructum ex actibus uoluntatis non repugnat in eadem uoluntate pari simul actus lecturae et tristitia de eod.

obiecto materiali: ergo non repugnat dari simul in intellectu actus scientie et opinionis de eodem obiecto materiali. Consequens recte deducitur ex antecedente, quod idem aduersarii concedunt, quia illi duo actus uoluntatis non contrariantur quando sunt de diuerso obiecto formali, ut erant in uoluntate Christi Domini tempore passionis; sed etiam actus scientie, et opinionis sunt de diuerso obiecto formali, ergo aliquando hi duo actus intellectus tendentes in obiectum sub diuersis formalitatibus inter se minime contrariantur. Itac tamen consequentia negatur ab aduersariis quoniam cum res pluribus modis possit esse bona, potest destrui unus modus quem alii destruantur; et cum res uno tantum modo possit esse uera quippe ratione negatur; totaliter destruitur ueritas, et ideo quare datur contrarietas unde talis diuersitas inter actus uoluntatis et intellectus requiritur, non solum ex eo quod sicut eadem res pluribus modis, seu motibus Vestri gratie charitatis, iusticie et temperantie potest esse bona, ita eadem res pluribus modis seu motibus Vestri gratie scientie, fidei, et opinionis potest esse uera, sed etiam ex eo quod tam ueritas quam bonitas consistit in adequatione cum suo obiecto.

Tertium fundamentum conficitur ad hominem ut aiunt. 1° post c. 26 q. 2. a. 8. et ceteri aduersarii fatentur posse dari simul de eadem re actum scientie propter medium scientificum et actum opinatum, propter medium opinatum, idem similiter affirmamus actum scientie et opinionis dari simul de eadem re, propter diuersa motiua formalia; ergo uelint nolint nobissem affirmant utrumque actum simul esse posse. Addunt tamen utrumque actum simul dici posse si scientia et opinio tenderent in obiectum cum illa reduplicacione propter medium scientificum, et propter medium opinatum, at ueritas et opinio non tendunt in obiectum cum illa reduplicacione ac proinde simul dici non possunt unde talis reduplicatio est superflua non sufficit ut utrumque actus exerceat et specifice tendant in obiectum propter unum motiuum per quod etiam specipitur.

Argones auctoritatem philosophi 1° posteriorum c. 26. insinuantes fieri non posse ut intellectus certo cognoscat rem aliter esse non posse et dubitet an aliter esse possit, sed per scientiam intellectus

certo cognoscit rem aliter esse non posse, et per opinionem de hoc ipso
 dubitat; ergo utrunque actum simul habere nequit. Opposita rationem
 quia esse certum et non esse certum de eadem re, sunt *quidam* contradic-
 toria; sed si intellectus per scientiam certo cognosceret rem ita esse, et per
 opinionem de hoc ipso dubitaret, esset et non esset certus de eadem re, igitur
 non potest eandem rem scire et opinari. Ideo tam auctoritatem philo-
 sophi quam rationem intelligendum est de eadem re sub eodem medio con-
 siderata, et cum eodem motu comparata, non autem de eadem re sub
 diverso medio cognita et cum diverso motu collata.

Octavum Dubium inquirere si medium scientie et
 fidei est medium scientie et opinionis concurrant ad unum 3^m actum
 ducendum que utrunque eminenter continent coincidunt et medium fidei
 simul cum medio scientie concurrere ad producendum alium 3^m actum
 negant cum medium opinionis simul cum medio scientie produere alium
 3^m actum; nempe quia infide est certitudo, que non resignat scientie
 uno cum ipse et in hanc concurrere potest medium fidei de propria obs-
 curetate propter scientie claritatem, ac in opinione nihil est, quod in so-
 llicitatem eiusdem actus cum scientia vocet; tunc enim duo media diversa
 producant unum 3^m actum cum quo in aliquo conveniant, et in alio discre-
 pant, ut medium scientie et fidei conveniunt in certitudine, et discrepant
 in evidentia, sed medium scientie et opinionis in nullo conveniunt, cum
 hoc sit in certum, et in evidens illud autem certum, et evidens ergo
 non producant unum 3^m actum.

Nego tamen medium scientie et fidei, medium sci-
 entie et opinionis produere unum 3^m actum. Ista 2^a pars de medio sci-
 entie et opinionis est manifesta. 1^a vero pars est certa, quoniam cau-
 sa essentialis, *quod* est motuum respectu actus, non impedita semper cau-
 sas suum effectum, sed motuum scientie et fidei in *quibus* continentur
 nihil habere a quo impediatur ne proprios eventus actus, ergo non con-
 glantur in unum sed diversos actus semper significant. Nam quod
 ut minor *quod* quoniam duo illa motiva sunt diversi ordinis
 ideoque unum ab altero impedi non potest, nec elevari possunt saltem
 essentiam ^{enim} supernaturalem, quamvis ~~non~~ causa efficiens se pro

sunt mutuo deinde ex materia conuentione ut constat ex phantasia et intellectu agente causa tamen essentialis, quales est motuum in actus non possunt reddi inter se proportionata ad unam 3^{am} componendam, si ab intellectu huius modi proportionem, non habent ut liquet inductione ex materia cali in forma celestis et tra sub celestis, et ex aliis multis. Sed, hinc uera alterius responsio operacionis innotescit.

Obiicitur In actibus uirtutum Verbi gratia humilitatis et abstinentia potest quis ita opinari, ut ex motibus utriusque uirtutis fiat unum totale propter quod unum eliciat actum, ad utramque uirtutem respectantem et tamen tunc nequit calis motus esse semper eiusdem ordinis, unum scilicet motuum humilitatis sit quid spirituale, imo et supernaturale, ergo. Respondetur ad actus uirtutum duo genera motuorum concurrere posse. 1° eorum quod sunt intrinseca obiecto, circa quod elicitur actus uirtutis. Vg. temperantia, est igitur medium in cibo et potu, per recta ratio desinit, quod uocatur finis intrinsecus igitur actus, sicut et finis extrinsecus uocari solet. 2° genus motuum quod non pertinet ad primam obiecti ueluti rationem, sed ad ipsum tangunt finem extrinsecum eiusmodi obiectum ordinatur, ut quando propter charitatis motuum elicitur actus generentia. De hoc itaque genere motuum constat esse esse subordinatum, et proportionatum ut multa utriusque generis ad eundem uirtutis actum concurrere possint. De illo autem 1° genere motuum non constat sed potius uidetur quando quis amat plura obiecta diuersari uirtutum propter ignorem motuum intrinsecum abque ordine ad unum aliquem finem eorum ut ibi elici dicitur actus potest esse diuersa ipse obiecta.

Ultimum dubium inquitur si syllogismus constans premis inaequalibus sequatur deteriorem conclusionem seu conclusionem illam ex premis inaequalibus sequatur deteriorem conclusionem. Beneuene (haec sola de causa, quia in presenti uentur est uerum illud pronuntiatum effectus sequatur deteriorem partem uel causa) Unde si syllogismus constare ex una premisa necessaria et altera probabilis, conclusio et syllogismus erit probabilis si ex una probabilis et altera sophistica erit sophisticus, si ex una sophistica et altera pseudographa, erit pseudographus si ex una de fide diuina et altera necessaria erit irrationis;

101
n'ca una de pde diuina et altera probabili ore pabilis.

Reuertunt alii multigiliti de causa prima ideo conclusio sequatur q' missam descriptionem, quia in his effectibus verificatur illud pronuntiatum, effectus sequitur descriptionem praeem hinc causa, sed id effectum non verificatur in aliis effectibus ergo nega in his. Maior arripit veritatis q' et pluribus Occentis ribus. Consequenter apparet bona ex paritate rationis. Minor autem appulget uera ex inductione facta in aliis effectibus. sicut et apphensionones cum inttu causant iudicia, et tamen iudicia sunt nobiliora apphensionibus. Probatur una cum potentis in glauis in amis iudicantibus, qui multo pstantiores sunt habitibus naturalibus. Phantasmata naturalia simul cum intellectu agente producent species im materiales. Asinus et equus generant mulum, qui est pstantior asino, et simi lites euenit in multis generibus animaliu. Quando duo media concurrunt alterum de pde, alterum scientificum assis qui sequitur est nobilior singulo conu serum sumpto, ut ipi aduersari docent. Intellectus terminata ad albedinem est nobilior ob uito. Visio terminata ad albedinem simul et negredinem est pstantior illis quibus albedo aut nigredo sigillatim perciperentur definitio essentialis constat genere, quod p'edicatur in quid et differentia que p'edicatur in quale, quia e' p'edicatio ignobilis p'edicatio in quid et in de ceteris.

2^a ca una de pde diuina, et altera naturali non inferitur conclusio naturalis ergo p'p'. Antecedens dupli'iter uadetur 1° isto exemplo omni negligenti sacramentum, et non ponenti obicem conferatur gratia, sed hic puer suscepit ante Baptismum, quon' et ponere obicem, et ego aperte uideo me habuisse intentionem conferendi baptismum; 2° hic puer est in gratia. Maior talis syllogismi est de pde diuina, minor est naturalis; et tamen conclusio non est tantum naturalis, quoniam negus concedat maiorem, et minorem et negat conclusionem, plusquam respectus infide habebitur; ergo illa conclusio non est tantum naturalis sed potius de pde. 2° isto fundamento. Omnis propositio de pde diuina est essentialiter certa, et

euidens; sed conclusio data ex una deinde et altera naturali est essen-
 tialiter certa et euidens; ergo est deinde. Maior et consequentia non in-
 digent probatione. Minor cum probatus non solum quoad euidenciam
 sed etiam quoad certitudinem longe maiorem certitudine quoniam naturalis etenim quan-
 do una quoniam est deinde diuina, et altera naturalis illa deinde di-
 uina est principalis ratio assentiendi conclusioni; ergo principaliter
 causabit conclusionem, quae proinde erit certior quoniam naturali ar-
 tificiens et consequentia in ^{ca} est nemel ^q q. ac quoniam sicut
 sol, et facula ascensa magis illuminant quam unum tantum iso-
 rum, ita certitudo utriusque quoniam maiorem certitudinem causabit et
 transiit in conclusionem, quam ne certitudo quoniam naturalis:
 imo sicut sol est quoniam causa illius lucis ita quoniam deinde erit
 quoniam causa huius certitudinis. Deinde est Valer 2^a dispu-
 tatione 1. quoniam 2 quia si talis conclusio Theologica non excederet cer-
 titudinem quoniam naturalis esset mere naturalis sed hoc est falsum:
 ergo et illud. Minor indicatur. Ratio assentiendi formalis unde
 specificatur illa conclusio non est mere naturalis; ergo nec conclu-
 sio erit mere naturalis. Antecedens inculcat ex eo quod ratio for-
 malis assentiendi conclusioni Theologica est lumen supernaturale
 mixtum cum lumine naturali. Unde 2^a Dicit Thomas in 2^a dist 23
 q. 2. a. 2. quanto est fortius lumen, tanto est maior certitudo, sed lu-
 men supernaturale mixtum cum lumine naturali est fortius quam
 naturale solum; ergo conclusio Theologica quae nititur hoc lumine
 mixto erit certior conclusione naturali quae nititur in lumine natu-
 rali solo. Denique est multo rum Recentionem quae hanc tribuunt rei-
 orem rationem quae quoniam deinde conueniens cum alia naturali ex
 potius causa principalis quam cum conuenit cum alia probabili; ne
 nimirum quoniam illa conueniunt in certitudine ac proinde quoniam deinde
 non retardatur a naturali, et necessaria, quod non habet quando conuen-
 rit cum probabili. Dicit etiam quoniam deinde conuenire cum probabili
 in veritate. Bene veritatem probabilem esse salubrem; veritatem aut-
 em diuine esse infalibilem, et contra n^o eorum.

501

3^a ca una de iude diuina, et altera probabili non seg
tur conclusio probabilis, ergo est. Antecedens dupliciter probatur. 1° hoc
exemplo. In omni hostia consecrata est corpus Christi domini, et
haec hostia est consecrata, ergo in hac hostia est corpus Christi do
mini. Maior oppositi syllogismi est de iude diuina minor est probabilis
quia non est certum idem sacerdotem habuisse consecrandi inten
tionem, q^o requiritur ut in hostia sit corpus Christi domini conclu
sio tamen non est tantum probabilis, quoniam ecclesia non animad
uertit in negantem cui^o oppositionem probabilem; ac ecclesia auerit ani
maduertit in eum qui negauerit et Christi dominum in glibet hostia
que populo adoranda opponit igitur illa ito non est tantu^o probabilis
2° hoc fundamento. Omnia omnino infalibilia, n^o potest concurrere
ad conclusionem salibilem; sed q^o missa de iude diuina est omnino in
falibilis; conclusio uo probabilis est salibilis. q^o non pot concurrere
missa de iude diuina ad conclusionem probabilem. Men et centia liquet
maior autem uidetur animi; medium salibile nullo modo concurrat
ad alium infalibilem id^o medium operatiuum n^o concurrat ad alium
scientificum; q^o nimirum q^o missa infalibilis qualis est de iude di
uina nullo modo concurrat ad conclusionem salibilem, qualis e^o pro
babilis. Antecedens trati a C. propterea quod medium probabile uel
cursum formalem exercere in alium scientificum (effectiui n^o for
malis) cum medium probabile et salibile negat specificare alium sci
entificum et infalibilem: nec q^o effectiuium cum illa cognitio an
tecedens concurrat effect^o determinando alium ad aliam cognitione
contem cuius obiectum concurrat formaliter specificando cognitione
specificam contem sed medium operatiui non concurrat saliter spe
cificando cognitione specificam q^o ne illius cognitio effect^o concurrat ad
ipsam cognitionem specificam. Similiter q^o missa obiectiua de iude n^o
exercet concursus formalem in conclusionem probabilem, quia q^o missa
infalibilis, nequit specificare conclusionem salibilem nec q^o de
q^o missa formalis de iude exercet concursus effectiuium in eandem
conclusionem probabilem niquidem obiecta non exercet con
cursum formalem.

4^a ex una de fide et altera sophisticata non infer-
 tur conclusio sophisticata. 9° ¶. Antecedens dupliciter traditur i^o in
 exemplo. Assus quo intellectus assentit duabus p^omissis quarum una
 sit de fide, et altera sophisticata e^o simpliciter supernaturalis ap^oside e-
 licitus, et tamen om^o quid sophisticatus, que in adaequate attingit
 missam sophisticatam. 9° similiter assus quo itus assentit conclusio-
 deducta ex duabus p^omissis, quarum una sit de fide et altera sophis-
 tica similiter erit supernaturalis de fide divina, et om^o quid
 sophisticatus que in adaequate cadit supra p^omissam sophisticatam. 2°
 duo sunt. Assus supernaturalis non potest convertere ad alium
 falsum sed assus sophisticatus est p^ois 9° ¶. an^o que et specialiter
 quoad alii fidei supernaturali exprimitur ad Thomam cum qu^o actus
 nequeunt tendere extra sua obiecta sed obiectum actus fidei divine
 est credibile per divinam revelationem, cui repugnat habere obiectum p^ois
 9° illi quoque actui repugnat tendere in obiectum falsum; cum quia fides
 est donum cui supernaturali, et speciale instrumentum spiritus sancti ad
 manifestandam veritatem, 9° n^o pot^o tendere in obiectum falsum dicitur
 spiritus veritatis mouere ad salutatem, quod repugnat utpote effectus
 instrumenti tribuiti agenti principali. Quoniam cum non solum utitur
 sed etiam specialiter operatur.

5^a Ex una vera et altera falsa sequitur con-
 clusio vera et non falsa 9° ¶. Antecedens dupliciter probat^o i^o hec
 instrumenta omnis lapis est corpus; sed omnis homo est lapis; 9° om-
 nis ho^o est corpus 9° q^odem conclusio est re ipsa vera, secunde minoris
 2° hae ratione veritas non pot^o effectiue p^oducere, nec formaliter spi-
 citare salutem 9° q^o missa vera, neq^o eff^o neq^o formaliter con-
 clusionem falsam causare potest. Omnes etiam salutem n^o posse
 effectiue p^oducere et formaliter spiritare veritatem, atq^o ad p^omissam
 san^o nam causam causalitatem exercere in uan^o etiam. Illam n^o
 exhausti difficile ga^o an^o q^o rego ex una u^o et al^o sa sat^o erit i^o p^osto
 uis u^o q^o missa u^o principali causati, et om^o q^o p^ois q^o missa
 fa^o minus principali p^odit atq^o ita utriusq^o p^omissae om^o participabit.

6^a ex una sophisticata et al^o comnea s^ong sequitur assus

30
sophisticus, et nunquam erroneus 1° uti videtur hinc. Amis sophis-
ticus est amicus dei illicitus non necessitate quoad ipsam aui et in patiens
secum promittentem p^{ri} oppositae; sed talis est amicus deus uterque ex antee-
dente in quo una dicitur q^u messa sophistica et al^{ia} erronea q^u Men-
persuadetur quoniam in e^o ille actus est p^{ri} sigdem ex p^{ri} q^u messa dicitur
uati^o Quia^o illicitus non necesse est specificationis, quoniam si intus non
necessitati q^u ipsam actus iudicanda affectioe utriusq^{ue}, extra erga me-
dium t^{er}m sed de illa promittat, nequit matie antea quod ne iudi-
cabi^o necessitati q^u ipsam actus in eliciendo iudicio iociter; na^m cum
ueritas amis q^u dicitur e^o coris pendeat cauere^o totius antea si in al^{ia}
q^u messam timere falsitas et timenda e^o in am^o coris hic alig^u n^o bus du-
gla ubi facit conclusio.

Quoniam t^{er}o q^u inante i^o timens^o dua q^u messa dicitur ordinis,
sua dicitur non una idem^o nec effect^u neg^o dicitur conuenit ut ca^o iociter,
sed ut causa coris e^o conclusioe^o pars suadet^o inductioe^o q^u
in antecedente inueniunt^o una q^u messa de fide et al^{ia} p^{ro}babilis seg^u
illa q^u messa de fide nec effect^u nec formaliter e^o coris n^o n^o q^u in
ante reperit^o una q^u messa de fide, et al^{ia} sophistica ex q^u dicitur
t^{er}o sophistica illa q^u messa de fide nec effect^u q^u dicitur nec formati^o
specificat coris et si in ceteris persuadetur q^u ratioe, tunc ga^o nulla
q^u messa potest tendere extra suum obiectum, sed q^u messa de fide
diuina habet obiectu^o certum et infalibile; q^uo nulla q^u messa de
fide diuina potest concurrere ad conclusionem p^{ro}babilem, cuius ob-
iectum est incertum et falibile; et cum nulla q^u messa formalis
effect^u causet aliquam conclusionem nisi illius obiectum p^{ro} ma-
litas causet ipsam conclusionem sic, ut si q^u messa obiectiua de
fide nunquam potest formaliter specificare conclusionem p^{ro}babi-
lem nunquam et q^u messa formalis de fide potest effectiue illa^o
q^u dicitur. Tunc quia isto causa efficiens remittit elumet
iurare q^u dicitur ad aliquem effectum q^u dicitur, cause tamen
essentials, q^u dicitur est specificatiua si ab extrinseco non sic p^{ro} portio-
nata ad effectum ad illum p^{ro} portionari nequit ab iociter ut con-
tat ex dubio 5° q^u dicitur. 2^a etas pars conuenit uera ex cogno-

luce ignita deinde non sit causa contraria tamen propter contrarietatem positionis
 quodammodo concurrat ut causa contraria nam quamvis medicus non omnino
 applicet esse ut utraq[ue] ignita ut omnino formaliter contra illa respecta
 negligere vult de seum alienis ignita contra eorum inuicem illud ut sa-
 culius sepiat ordine medici ad totum ipsaq[ue] illud assentiatur.
 Ex hac priori etia[rum] triplex colligitur solutio i[n] canonem ra-
 tionum q[ue] intendunt nuda[re] ea dubia q[ue] missis dicit ordinis seu diuersa
 rationis alteram canonem non posse formaliter nec effect[us] etiam quod
 adeo verum e[st] quod nec ex ambabus ignitis constari valeat una causa
 proportionata ad eandem etiam que contrarietate ignita rationem partici-
 pet. 2^a canonem rationum que nitenti obare illud pronuntiatum scilicet
 sego deteriorem per sua causa[rum] non verificari in his effectibus quod
 eadem certum e[st] alio tamen peculiariter ex capite nempe qua illud pronu-
 tiatum requirit proprium habere locum nisi in his effectibus quibus utraq[ue]
 pars sua cause aliquem concursum exerceat in suos effectus at e[st] q[ue] igni-
 ta inuisibilis alia neutrum concursum sui formalem sui effectuum
 exerceat in etiam cuiusq[ue] per causa non e[st]. 3^a canonem instantiam q[ue] as-
 sumunt in inductione e[st] non e[st] enim si illud pronuntiatum habere proprium
 locum in his effectibus q[ue] pendunt a causis per se equivoce princi-
 palibus non tamen phisicis sed essentialibus et non elevatis adhuc
 instantia allata in aliis effectibus in forma erant q[ue] p[er]cedunt in
 causis efficientibus q[ue] se elevat ac elevat ut phantasma materiale
 et illud agens sui speciei immaterialis nisi non sunt ea q[ue] se ut his
 respectu actus nisi non sunt causa equivoce principales ac agentis
 sui conditione simul p[er]cedunt in causis formatibus q[ue] canonem nit. Ob-
 stant nam medium scientificum et deinde non concurrunt effect[us] ut
 ut formaliter ad unam autem ut 3° statuimus et quod concurrunt
 adhuc non obstant cum sint duo media totalia e[st] q[ue] 3° q[ue] requirit
 actus sui certitudinem q[ue] non auigere a medio p[er]diti e[st] ignobilioris
 et sui evidentiam q[ue] auigere a medio scientia p[er] se ignobilior e[st] dem
 omnes in enim causa equivoce principalis et nobilior non effectuum
 id quod illi tribuit illud albedinis e[st] instantia albedinis quia
 e[st] actus vitalis et spiritualis Tandem instantia definitionis iam

soluta manet sub utro?

Posterior est quando ex ante continentur duae quae missae
diversi ordinis, seu diversa rationi, una illarum quae effectus et formaliter
causat eorum, plerumque est imperfectior atque est plerumque sequitur quae mis-
sam imperfectior. Haec est ratio in inductione scilicet cum una quae missa
est necessaria et altera probabilis, cum sola probabilis efficit et spe-
cipiat conclusionem probabilem; sed cum una quae missa est nativa et
altera sophisticata, tunc sola sophisticata effectus et formaliter causat
etiam sophisticatam, et non ex ceteris. Quod ratione quoniam ut pluri-
mum non solum facilius educit effectus imperfectior quam perfectior
unum est quod ratio, et imperfectiora sufficiunt ad educendum effectum
imperfectiorem quam perfectior, sed quando ratio consistit quae mis-
sa inaequalibus, medium non tam perfecte proponitur, ac dissonantia
in illis cum una illarum non causet consequens se alio modo recurrat
ad consequentiam; 9° plerumque sequitur conclusio imperfectior quae missa
ultra imperfectiorem negligente quodammodo contemnitur ab eis quae mis-
sa. Dicitur plerumque quoniam aliquando potest illud esse appli-
care medium et disponere hoc ad conclusionem inferendam ut
conclusio data sequitur quae missam perfectiorem et nobiliorem.

Haec posterior est generalis colligitur in
exemplorum solutio quae in tendebant plene etiam non sequitur quae
missam deteriorem. Ita enim conclusio in exemplis allata, quod huius-
modi est ingratia, loqui est tamen naturalis ut aliqui affirmant, ut
ad illam loqui spectatam solum lumen naturale concurrat et Theo-
logus possit et ab aliis rationis, ut alii asserant. Deinde est, quod
in hac hostia consecrata est corpus Christi Domini, loqui est tamen probabi-
lis moraliter vero certa, loqui in illum qui eam negaverit animam
vestire clerici, quod moribus consultit, tamen quia non solet negari nisi ab-
hereticis qui non est deus Dominum in hostia consecrata pertra-
ctor attulerant, tamen quia id maximum esse scandalum. Ne
ut aliis supercedam similitudo in exemplum allata, cuiusmodi
assimiliter supernaturalis quo quis simul assentiret duobus
quae missis quorum una sit de fide et altera sophisticata est in-

105

probleis quoniam repugnat ut si cas duas Geminas cadat unius amnis neg-
naturalis, qui simul causetur apud dei motiuo et sophistica hoc enim duo moti-
ua cum hinc diversi ordinis in unum totale nequeunt coalescere ac ginde in
coeuentia duo amnis et Gmilla obreeta eliciunt, unus fidei et alter sophi-
sticus. Inus iis itos deducta ex similibus Geminis .s. una de pde et altera
sophistica cu' actus talis itos ppter solu motiuu' sophistici eliciatur. Nos
ta' ex Geminis dubitationibus quaru' unu' ac primu' motiuu' pat' Dei gloria
unū et ultimum eliciamus actum in gloriam Dei.

Laus Deo. et
Beata Virgini.

